

складають до 10 % від усієї кількості хвороб, у домашніх котів – 35 %. Тому метою роботи було проведення аналізу вікової та сезонної динаміки хвороб сечової системи у собак і котів за матеріалами ветеринарних клінік м. Кривого Рогу. Матеріалом для дослідження були собаки й коти різних порід і вікових груп. Під час дослідження тварин, перш за все, ретельно збирали анамнез, розпитуючи господарів про умови утримання та годівлі, наявність і ступінь фізичних навантажень у тварин, помічені симптоми (час і характер прояву), які маніпуляції проводились і будь-які зміни та наслідки, що мали місце після появи симптомів. Тварин досліджували загальноклінічними методами (огляд, пальпація, перкусія) і застосовували лабораторне дослідження крові та сечі. Найпоширенішою патологією серед хвороб сечової системи у дрібних домашніх тварин є сечокам'яна хвороба (40 %) та уроцистит (30 %), який в основному мав геморагічний характер, на третьому місці за поширенням відмічали розвиток хронічної ниркової недостатності (24 випадки). Найбільш розповсюдженою патологією сечової системи виявилася в домашніх котів – 76 випадків, причому коти були більш схильними до захворювання, ніж кішки – співвідношення частоти виникнення хвороб сечової системи між ними становило 1,7:1. У собак ренальну патологію реєстрували в 3,3 рази рідше. В більшості випадків як у собак, так і у котів реєстрували поєднаний перебіг декількох патологій сечової системи, найчастіше – геморагічного уроциститу 84 та уролітіазу. Монопатологію (хронічна ниркова недостатність) відмічали лише у 23 тварин. Серед хворих на ренальну патологію виявлена породна залежність. Частіше хвороби сечової системи відмічали серед котів перської, британської порід та метисів, у собак – серед такс, йорків, той-тер'єрів і боксерів. Згідно наших досліджень, хвороби сечової системи у котів частіше реєструються у віці 6–10 років, що становить 40 % від загальної кількості хворих в цій групі тварин, а також з 1 по 5 роки, що становить 36,7 %. Найчастіше хвороби нирок і сечових шляхів у них діагностували у 3- та 10-річному віці, тоді як у кішок, навпаки, патологію ренальної системи частіше виявляли після 10-річного віку (44,5 %), а саме в 13 років. У кобелів хвороби сечової системи частіше діагностуються протягом перших п'яти років життя, що становить 60 % від загальної кількості хворих цієї статеві групи, тоді як у подальшому частота їх поступово знижується. У сук відповідну патологію частіше спостерігали протягом 6–15-річного віку (37,5 %). Частіше хвороби сечової системи реєстрували протягом осінньо-зимового періоду, а саме, січня-лютого, що становить 19,7 і 18 % відповідно. З вересня по листопад кількість випадків захворювань на ренальну патологію знаходилася в межах – 13,1–14,7 % від загальної кількості хворих. Найменшу інтенсивність прояву патології нирок і сечових шляхів відмічали у серпні (8,2 %). Отже, можна зробити висновок, що найбільш поширеними в структурі хвороб сечової системи в дрібних домашніх тварин за матеріалами ветеринарних клінік м. Кривого Рогу – є геморагічний уроцистит та уролітіаз, які часто мають поєднаний перебіг. Більш схильними до цих захворювань є домашні коти, у яких патології сечової системи діагностуються частіше протягом перших 10 років життя, тоді як серед кішок, навпаки, патологію ренальної системи частіше виявляли після 10-річного віку. Серед собак відмічали майже подібну статеву-вікову тенденцію щодо поширення хвороб сечової системи. Сезонна динаміка характеризувалася спалахом ренальної патології переважно у зимовий період.

УДК 619:616-084:636.2

МЕДВЕЦЬКИЙ В.В., магістрант

Науковий керівник – **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕЗУЛЬТАТИ ДИСПАНСЕРИЗАЦІЇ КОРІВ У ОЛЯНИЦЬКІЙ ФІЛІЇ ПРАТ “ЗЕРНОПРОДУКТ МХП” ТРОСТЯНЕЦЬКОГО РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Стан обміну речовин і здоров'я тварин у колективних і фермерських господарствах контролюють шляхом проведення диспансеризації, яка є прогресивною формою ветеринарного обслуговування [1].

Диспансеризація – це система планових діагностичних, профілактичних і лікувальних заходів, спрямованих на створення високопродуктивних стад тварин [2]. В основу методики диспансеризації тварин

покладені принципи *вибіркової сукупності і безперервності*. В умовах великих ферм і комплексів *перший принцип* досягається шляхом обстеження контрольних ферм (дворів, секцій) та контрольних груп тварин. У контрольні групи відбирають клінічно здорових тварин. Аналогічність умов утримання та стандартизація годівлі забезпечують високу вірогідність отриманих результатів і дають змогу на основі вибіркового дослідження кількох тварин зробити висновок про стан здоров'я всього стада. Відхилення від оптимальних параметрів мікроклімату, порушення гігієни годівлі спричиняють подібні зміни фізіологічного стану і тому дають змогу поставити не індивідуальний, а груповий діагноз. *Принцип безперервності* досягається завдяки плановому проведенню диспансеризації [3, 4].

Ключові слова: диспансеризація, корови, раціон, гіпопротеїнемія, гіпоальбумінемія, диспротеїнемія, гіпокальціємія, гіпофосфатемія, 20 % розчин глюкози, пропіленгліколь, гепатопротектор гепаринол.

Оляницька філія ПРАТ “Зернопродукт МХП” Тростянецького району Вінницької області – господарство, яке спеціалізується в тваринницькій галузі з виробництва високоякісного молока і м'яса.

Мета роботи – проведення аналізу диспансеризації корів у Оляницькій філії ПРАТ “Зернопродукт МХП” Тростянецького району Вінницької області.

Матеріалом для дослідження було поголів'я високопродуктивних корів червоно-рябої породи які утримуються у Оляницькій філії ПРАТ “Зернопродукт МХП” Тростянецького району Вінницької області.

Годівля високопродуктивних корів проводиться загальнозмішаними раціонами залежно від технологічних груп. До складу раціонів входили грубі корми (сіно тимофіївки, конюшини або люцерни), соковиті (силос кукурудзяний і сінаж різнотравний), 5 видів концентратів.

Раціон годівлі корів ранньої лактації був оптимальним за обмінною енергією, сухою речовиною, сирою клітковиною, сирим і перетравним протеїном, крохмалем. На фоні дефіциту цукру і сирого жиру. Співвідношення між цукром та перетравним протеїном становило 0,7:1. Сума легкоперетравних вуглеводів до протеїну – 2,91:1. Мінеральний склад раціону корів характеризувався надлишком макроелементів (кальцій і магній), мікроелементів (ферум, купрум, манган) на фоні значного дефіциту фосфору, цинку, кобальту, йоду та вітаміну D.

У більшості корів ранньої лактації відмічалася вище середня вгодованість (30 гол.), а у 10 тварин – середня. У таких корів відмічали тьмянний волосяний покрив, слизові оболонки блідо-рожевого кольору, пригнічення загального стану, уповільнення рухів, зниження апетиту та нервово-м'язового тону, тремор м'язів, залежування, швидка втрата маси тіла і продуктивність, болючість і збільшення печінки, послаблення тонів серця, тахікардія, тахіпноє, гіпотонія передшлунків та кетонурія (2,0 ммоль/л).

За дослідження сироватки крові таких корів відмічалася порушення білоксинтезувальної функції печінки (гіпопротеїнемія – у 30 %, гіпоальбумінемія та диспротеїнемія – 60 %), порушення мінерального обміну (гіпокальціємія – 30 % і гіпофосфатемія – 100 % тварин).

Коровам, з ознаками кетозу (перша дослідна група) з метою поповнення глюкози та глікогену внутрішньовенно два рази на добу ми вводили 20 % розчин глюкози в дозі 100 мл та внутрішньо пропіленгліколь – 250 мл. За розвитку ацидозу ми внутрішньовенно вводили 500 мл 4 % розчину натрію гідрокарбонату один раз на добу на протязі трьох днів. З метою покращення функціонального стану печінки внутрішньом'язово вводили 20 мл тетравіту (1 ін'єкція). Схема лікування у корів другої дослідної групи була аналогічною, але пропіленгліколь замінювали гепатопротектором гепаринолом, який вводили всередину в дозі 50 мл на корову.

По закінченню лікування у корів обох дослідних груп відмічали значне покращення загального стану. Показники температури тіла, частоти пульсу, дихання і скорочень рубця знаходилися в межах фізіологічної норми. За перкусії у двох корів першої дослідної групи діагностувалося незначне збільшення печінки та кетонурія (вміст кетонових тіл 2,5 ммоль/л). За дослідження серця тони у корів обох дослідних груп були чисті, ясні, серцевий поштовх помірної сили, локалізований, ритмічний.

За дослідження сироватки крові корів першої групи, по закінченню досліду, встановлювали вірогідне зростання концентрації загального білку, альбумінів та загального кальцію (за виключенням двох тварин із ознаками кетонурії). У всіх корів другої дослідної

групи, по закінченню досліджу, відмічали значне покращення показників білоксинтезувальної функції печінки і мінерального обміну.

Отже, застосування коровам першої дослідної групи за кетозу, лікарських препаратів показало, що відновлення функцій печінки, серцево-судинної та травної систем, мінерально-вітамінного обміну проходить повільно та недостатньо. Лікування хворих корів другої дослідної групи було більш ефективним на що вказувало значне покращення клінічних та біохімічних показників у 100 % тварин. Застосування гепатопротектора гепаринолу в комплексі з іншими препаратами є більш ефективне, ніж пропіленгліколю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кондрахин И., Левченко В.И. Диагностика и терапия внутренних болезней животных. М.: Аквариум-Принт, 2005. 830 с.
2. Внутрішні хвороби тварин/В.І. Левченко та ін.; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.
3. Ветеринарна клінічна біохімія / В.І. Левченко та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. Біла Церква, 2002. 400 с.
4. Ветеринарна клінічна біохімія: навчальний посібник/М.І. Карташов та ін.; за ред. М.І. Карташова та О.П. Тимошенко. Харків: Еспада, 2010. 400 с.

УДК 636.8:619:616.36

ЯКИМЕНКО А.А., магістрантка

Науковий керівник – **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КЛІНІКО-ГЕМАТОЛОГІЧНИЙ СТАТУС СОБАК, ХВОРИХ НА ГЕПАТОДИСТРОФІЮ

Печінка – є найбільшою травною залозою в організмі тварин та людей, центральним органом гомеостазу, обміну речовин, біохімічною лабораторією, виконує бар'єрну і екскреторну функції. Виконуючи метаболічну, синтетичну, екскреторну і знешкоджувальну функції, печінка практично завжди втягується в патологічний процес за різноманітних внутрішніх, інфекційних та інвазійних хвороб. До власне хвороб печінки відносять ті, за яких спостерігаються постійні, інтенсивні й особливо тяжкі розлади або зміни її функцій. Серед хвороб печінки частіше виявляють гепатодистрофія [1].

Гепатодистрофія – є досить поширеним захворюванням у дрібних домашніх тварин, зокрема собак. Причини її виникнення самі різноманітні: незадовільна годівля, хвороби шлунково-кишкового каналу (гастрит, гастроентерит), порушення обміну, речовин і ендокринної регуляції тощо [2].

Ключові слова: печінка, гіпорексія, гепатомегалія, іктеричність, олігохромемія, олігоцитемія, гіперпротеїнемія, гепатодистрофія, альбуміни, глобулінові фракції.

Мета роботи – вивчити клініко-гематологічний статус собак за гепатодистрофії.

Матеріалом для дослідження були 20 собак, хворих на гепатодистрофію: 8 – безпородних (40,0 %), 5 – німецькі вівчарки (25,0 %), 3 – ретривери (15,0 %), 4 – спанієлів (20,0 %).

За даними анамнезу, протягом 1–3 місяців у собак відмічалися пригнічення, гіпорексія, деколи блювання. У частини собак (40,0 %), за пальпації, відмічалася болючість у ділянці печінки та гепатомегалія. Температура тіла у 18 собак (90,0 %) була в межах фізіологічної норми (37,6–38,8 °С). У 2 тварин спостерігалася іктеричність кон'юнктиви. У всіх хворих собак періодично відмічалися розлади шлунково-кишкового каналу (гастроентерит), які змінювалися закрепамі. У 50,0 % хворих тварин діагностували олігохромемію, а у 40 % – олігоцитемію (4,17–4,91 Т/л) [3]. Насиченість еритроцитів гемоглобіном у хворих тварин була у межах фізіологічної норми та не відрізнялася від величин клінічно здорових. За біохімічного дослідження сироватки крові виявляли гіперпротеїнемію – за середнього вмісту загального білку $79,1 \pm 1,79$ г/л (проти $66,8 \pm 3,15$ у здорових; $p < 0,05$). Крім цього, виявляли зміни і в якісному складі білків. Зокрема, уміст альбумінів (білків, що синтезуються у